Madrasah Raayatun Nabiy

vrede en zegeningen zij met hem

De vasten volgens de Maliki Madhab

الصوم

على المذهب المالكي

Uitgegeven door: StION

Stichting Islamitische Organisatie Nederland

De vasten

volgens de Maliki Madhab

Uitgegeven door:

Uitgeverij StION - Stichting Islamitische Organisatie Nederland
Postbus 63588
2502 JN Den Haag

Website: www.stion.nl
E-mail: info@stion.nl

ISBN/EAN : 978-90-8639-009-0

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 5

Voorwoord 7

Inleiding 9
Gradaties van vasten 9
Waar dienen we naar te streven? 9

Definitie van "*Sawm*" 12
Linguïstische betekenis 12
Terminologische betekenis 12

De heilige maand Ramadan 12

Hoe wordt de maand Ramadan vastgesteld? 14
De dag van Shakk 15
De valse en ware dageraad 15

Voortreffelijkheden van het vasten 16

Voorwaarden van het vasten 18
Wanneer is het vasten verplicht? 18
Wanneer is het vasten geldig? 18
Wanneer is het vasten zowel verplicht als geldig? 18

Verplichte onderdelen van het vasten 19
Het aannemen van de intentie 19
Onthouding van elke zaak die de vasten verbreekt, vanaf de dageraad (Fadjr) tot zonsondergang 20

De zaken die de vasten verbreken 21

Mijn vasten is verbroken, wat nu? 23
De vasten zonder opzet verbreken in de heilige maand Ramadan 23
De vasten met opzet verbreken in de heilige maand Ramadan 23
De vasten verbreken buiten de heilige maand Ramadan 23

Hoe wordt Kaffaarah gedaan? 25

Wanneer dient *Kaffaarah* gedaan te worden? 25

Wanneer dient slechts de dag ingehaald te worden, zonder *Kaffaarah* te doen? 28

Zaken die de vasten niet verbreken 30

Gewenste onderdelen van het vasten 31

Ongewenste onderdelen van de vasten 32

Vasten tijdens het reizen 33
Voorwaarden m.b.t. het eten tijdens het vasten 34

Vasten tijdens ziekte en zwangerschap 35

Tijdens en na de *Iftaar* 36

Bijlage 1 – *Schema: overgeven* 39
Bijlage 2 – *Schema: gevolgen van het verbreken van de vasten* 41

Voorwoord

الحمد لله رب العالمين وصلى الله تعالى على سيدنا محمد

وعلى آله وصحبه الطيبين الطاهرين

Alle lof zij voor Allah, de Heer der werelden. Moge Allah de Verhevene zegeningen sturen op onze Leider Muhammad ﷺ en op zijn pure en reine verwanten en metgezellen.

Vasten in de heilige maand Ramadan is een van de vijf fundamenten van de Islam. Vanaf de dageraad tot zonsondergang laat de Moslim alles wat hij begeert aan fysieke en mentale zaken achter zich, om met volle toewijding het hart te vervullen met de gedachtenis aan Allah de Verhevene.

De heilige maand Ramadan is een gezegende maand waarin zelfs de broeders en zusters die normaliter tekort schieten in hun toewijding aan de Islam, terugkeren naar het Rechte Pad. Het is de maand waarin ons heilige Boek, de eerwaarde *Quraan*, is geopenbaard aan onze geliefde Profeet Muhammad ﷺ. Het is de maand van zegeningen, vergiffenis en zuivering, maar ook van geduld en doorzettingsvermogen.

Hoe goed zijn we op de hoogte van de voorwaarden en regels omtrent het vasten? Wij danken Allah de Almachtige dat Hij ons in staat heeft gesteld om dit boekje samen te stellen, dat de voorschriften van het vasten op een beknopte manier uitlegt volgens de methodiek van de Maliki Madhab.

De Maliki Madhab is de wetschool die o.a. wordt gevolgd door onze broeders en zusters in Marokko, Algerije, Tunesië, Libië, Mauritanië, een deel van Egypte, Soedan, Mali, Niger, Nigeria, Senegal, Gambia, Guinée, Ghana, Bénin, Ivoorkust, Kameroen, het oostelijke deel van het Arabische schiereiland, Koeweit, Qatar en de Verenigde Arabische Emiraten.

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

"مَنْ يُرِدِ اللّٰهُ بِهِ خَيْرًا يُفَقِّهْهُ فِي الدِّيْنِ". متفق عليه

De heilige Profeet ﷺ heeft gezegd:

"Degene voor wie Allah het beste voorheeft, aan hem schenkt Hij inzicht in/begrip van de religie".

Bukhari & Muslim

Inleiding

Wanneer men aan de vasten denkt, dan denkt men dikwijls meteen aan de heilige maand Ramadan. We zijn door Allah de Almachtige opgedragen om gedurende deze gezegende en heilige maand te vasten. De vasten heeft een aantal voorwaarden en regels. In dit boekje worden deze voorwaarden en regels op een beknopte manier uitgelegd.

Gradaties van vasten

De vasten heeft drie gradaties. De laagste gradatie van vasten houdt in dat men zich onthoudt van eten, drinken en geslachtsgemeenschap hebben, vanaf de dageraad tot zonsondergang.

De middelste gradatie van vasten houdt in dat men (naast onthouding van eten, drinken en geslachtsgemeenschap) de blik, oren, tong, handen, voeten en de rest van het lichaam weerhoudt van het plegen van zonden.

De hoogste gradatie van vasten houdt in dat men zich onthoudt van wereldse gedachten en gedachten anders dan aan Allah de Verhevene[1]. Met andere woorden, continue bewustwording en gedachtenis aan Allah de Verhevene.

Waar dienen we naar te streven?

De Moslim dient minimaal naar de middelste gradatie van de vasten te streven. Om hier aan te voldoen, dient het volgende in acht te worden genomen:

1. Men dient niet te kijken naar al datgene wat ongewenst en berispelijk is, en al datgene wat een persoon weghoudt van de gedachtenis aan Allah de Verhevene[2]. Het is dus afkeurenswaardig om naar televisie te kijken, te internetten, doelloos op straat te hangen enz.

عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "النَّظْرَةُ سَهْمٌ مِنْ سِهَامِ إِبْلِيسَ مَسْمُومَةٍ، فَمَنْ تَرَكَهَا مِنْ خَوْفِ اللهِ أَثَابَهُ جَلَّ وَعَزَّ إِيمَانًا يَجِدُ حَلَاوَتَهُ فِي قَلْبِهِ." المستدرك على الصحيحين للحاكم.

Overgeleverd dat Hudhayfah ﵁ zei: de heilige Profeet ﷺ heeft gezegd: "Het werpen van de blik is een vergiftigde pijl uit de pijlen van iblies, Allah's La'nah op hem. Degene dan die haar [namelijk: het werpen van de blik op ongewenste/Haraam zaken] laat uit vrees voor Allah, hem zal Allah zulk een Imaan [overtuiging] schenken, waarvan hij de zoetheid in zijn hart proeft/aantreft."

Al-Mustadrak 'alaa as-Sahiehayn van Imaam al-Haakim

2. Het beschermen van de tong tegen onzinnig praten, liegen, *Ghiebah*[3], *Namiemah*[4], obsceen/onzedelijk praten, ongemanierd praten etc. Men dient zoveel mogelijk zwijgzaam te zijn en de tong te gebruiken om Allah de Verhevene te gedenken en om de heilige *Quraan* te reciteren. Het reciteren van de heilige *Quraan* op zich al is een grote *'Ibaadah*[5], ook wanneer men de woorden niet begrijpt.

---

[1] Er mag wel gedacht worden aan zaken die nodig zijn, zoals werk, het bereiden van voedsel en al het noodzakelijk.
[2] Kijken naar iets wat Haraam is dient uiteraard ook vermeden te worden.
[3] Achter iemands rug zijn/haar minpunten vertellen.
[4] Roddelen; iets horen en het dan ergens anders doorvertellen op een manier waardoor er ruzie kan ontstaan.
[5] Aanbidding.

3. De oren afhouden van het luisteren naar alles wat ongewenst is. Ook dient men niet te luisteren naar zaken die verboden zijn, want al hetgeen verboden is om uit te spreken (zie punt twee) is ook verboden om naar te luisteren[6].

4. De rest van de lichaamsdelen (zoals de handen en voeten) afhouden van het plegen van zonden. Ook dient men bij de *Iftaar*, wanneer de *Maghrib* is aangebroken, de maag te behoeden van voedsel wat niet *Halaal* is, of waarover men twijfelt (is het nou wel of niet *Halaal*). Het heeft geen enkel nut dat men gedurende de dag zich onthoudt van iets wat normaal gesproken wel toegestaan is (namelijk het nuttigen van voedsel), om vervolgens na zonsondergang te ontvasten met iets wat altijd verboden is. Datgene wat *Haraam* is, is als een gif dat de toewijding aan de religie vernietigt.

عَن أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "كَمْ مِنْ صَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ صِيَامِهِ إِلَّا الجُوعُ وَكَمْ مِنْ قَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ قِيَامِهِ إِلَّا السَّهَرُ."

مسند أحمد، وبنحوه ابن ماجه والنسائي في الكبرى.

De heilige Profeet ﷺ heeft gezegd: "Hoeveel vastenden zijn er wel niet die niets hebben aan hun vasten behalve honger[7]. En hoeveel in de nacht biddenden zijn er wel niet die daar niets aan over houden dan slechts het 's nachts wakker blijven."

Musnad Ahmad, ook in: de Sunans van Nasaa-i & Ibn Maadjah

5. Niet te veel (*Halaal* voedsel) eten tijdens het ontvasten. Dikwijls propt men zich tijdens de *Iftaar* zodanig vol, dat de maag helemaal gevuld raakt. Dit is zeer afkeurenswaardig. Ook zien we dat vele lekkere hapjes, die gedurende het gehele jaar niet gegeten worden, juist tijdens deze gezegende maand wel gegeten worden. Hoe kan men zijn/haar begeerten beteugelen en overwinnen door middel van het vasten, als men tijdens het ontvasten zich overgeeft aan overmatig eten van divers voedsel? Door dit gedrag zal men het werkelijke doel van het vasten nooit behalen. Het doel van het vasten is het breken en onderwerpen van de begeerten, zodat de begeerten van de *Nafs* (ego) zwak worden en men godvruchtig wordt[8].
Het behoort tot de *Aadaab* (etiquettes) dat men overdag niet veel moet slapen zodat men de honger en dorst kan voelen, en zodat men het verzwakt raken van de krachten[9] kan voelen, waardoor het hart helder wordt[10]. De vasten is dus niet alleen een lichamelijke reiniging, maar ook een innerlijke en spirituele reiniging.

---

[6] Roddelen is Haraam, maar ook luisteren naar roddels is Haraam.
[7] In een andere authentieke overlevering van Sunan ad-Daarimi staat in plaats van 'honger' het woord 'dorst'.
[8] Tot de doelen van de vasten is het zwak maken van de krachten (begeerten), die de satan als middel gebruikt om de mensen terug te laten keren tot slechtheden.
[9] Hiermee wordt niet lichamelijke kracht bedoeld, maar de krachten (begeerten) die de satan als middel gebruikt om mensen te verleiden tot het begaan van een zonde.
[10] Hiermee wordt bedoeld dat men niet overheerst wordt aan continue gedachtenis aan begeerten, omdat de krachten die door de duivels worden gebruikt om de mens aan te zetten tot zonden(nl. begeerten), afgenomen zijn en men dus vrijer van begeerten wordt en hierdoor dus een helderder en nuchterder kijk op de wereld krijgt.

6. Na de *Iftaar* dient het hart tussen hoop en vrees in te zijn. Dit betekent dat men niet te veel hoop moet hebben dat de vasten is geaccepteerd, maar ook niet te veel vrees dat de vasten niet is geaccepteerd. En dit dient niet alleen de staat te zijn van eenieder na de *Iftaar*, maar ook aan het einde van elke aanbidding die men verricht (zoals het gebed, het reciteren van de heilige *Quraan*, het geven van *Sadaqah* etc.).

عَنِ الْأَحْنَفِ بْنِ قَيْسٍ أَنَّهُ قِيلَ لَهُ: إِنَّكَ شَيْخٌ كَبِيرٌ وَإِنَّ الصِّيَامَ يُضْعِفُكَ، فَقَالَ: إِنِّي أُعِدُّهُ لِسَفَرٍ طَوِيلٍ، وَالصَّبْرُ عَلى طَاعَةِ اللهِ سُبْحَانَهُ أَهْوَنُ مِنَ الصَّبْرِ عَلى عَذَابِهِ.

Overgeleverd over al-Ahnaf bin Qays dat er tegen hem werd gezegd: u bent al een hele oude man en het vasten maakt u zwak. Toen zei hij (al- Ahnaf bin Qays): ik bereid deze vasten voor, voor een lange reis [Hiernamaals], en Sabr doen (geduld) op gehoorzaamheid jegens Allah is makkelijker dan Sabr doen op Allah's bestraffing.

Na afloop van de dag, wanneer men de vasten heeft voltooid, dient men terug te kijken op de dag en te evalueren of aan de zes hierboven genoemde punten is gehouden en in hoeverre men dit moet verbeteren. Door dit te doen zal men merken dat men zich gedurende de maand Ramadan spiritueel gezien steeds verder ontwikkelt en steeds dichterbij het doel komt van de vasten.

Definitie van "*Sawm*"

Linguïstische betekenis[11]:
'Jezelf weerhouden van iets'. Het woord "*Sawm*" is in het volgende vers in de linguïstische betekenis gebruikt:

﴿إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَٰنِ صَوْمًا﴾ سورة مريم، آية 26

{Ik heb de meest Genadevolle gelofte gedaan mezelf te onthouden [van praten]}.

Soerah Maryam, Aayah 26

Terminologische betekenis[12]:
Jezelf weerhouden van de begeerten/lusten van de buik en geslachtsdeel in elk deel van de periode beginnend vanaf de dageraad tot zonsondergang, met de intentie om hiermee Allah de Verhevene te aanbidden/tevreden te stellen[13].

De heilige maand Ramadan

De vasten in de heilige maand Ramadan is *Farḏ 'Ayn*[14] en is verplicht op elke *Mukallaf*[15]. De vasten in de heilige maand Ramadan is een van de vijf fundamenten binnen de Islam. De verplichting is vast komen te staan via de *Quraan* en *Sunnah*:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ ٱلصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ سورة البقرة، آية 183

{O gij die gelooft, het vasten is u verplicht gesteld zoals het voor degenen, die vóór u waren, verplicht was gesteld, opdat gij godvruchtig moogt worden}.

Soerah al-Baqarah, Aayah 183

---

[11] *Taalkundige betekenis.*
[12] *De betekenis die de Islamitische Sharie'ah er aan heeft gegeven.*
[13] الإمساك عن شهوتي البطن والفرج، في جميع أجزاء النهار، من طلوع الفجر إلى غروب الشمس، بنية التقرب إلى الله تعالى
[14] *Verplichting op elk individu.*
[15] *Een persoon die de pubertijd heeft bereikt, volledig bij verstande is en de boodschap van de Islam heeft gekregen.*

﴿ شَهْرُ رَمَضَانَ ٱلَّذِىٓ أُنزِلَ فِيهِ ٱلْقُرْءَانُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَٰتٍ مِّنَ ٱلْهُدَىٰ وَٱلْفُرْقَانِ ۚ فَمَن شَهِدَ مِنكُمُ ٱلشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ﴾ سورة البقرة، آية 185

{De maand Ramadan is die, waarin de Quraan werd nedergezonden: rechte leiding voor de mensen, gids en duidelijke woorden van oordeel. Daarom, wie onder u deze maand beleeft, laat hem daarin zeker vasten}.

Soerah al-Baqarah, Aayah 185

عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ ، وَإِقَامِ الصَّلَاةِ ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ ، وَالْحَجِّ ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ." أخرجه البخاري في الإيمان، باب الإيمان، ومسلم في الإيمان، باب بيان أركان الإسلام.

Overgeleverd dat Ibn 'Umar ﵄ heeft gezegd: De heilige Profeet ﷺ zei: "De Islam is gebaseerd op vijf zaken: getuigen dat er geen God is dan Allah en dat Muhammad ﷺ Zijn dienaar en boodschapper is, het onderhouden van het gebed, het geven van de Zakaat, de bedevaart en vasten tijdens de maand Ramadan."

Bukhari & Muslim

De heilige maand Ramadan is de 9[e] maand binnen de Islamitische kalender. Het Islamitische jaar, dat gebaseerd is op de maankalender, kent twaalf maanden. Het Islamitische jaar heeft elf of twaalf dagen minder dan een zonnejaar. De twaalf Islamitische maanden zijn:

1. *Muharram.*
2. *Safar.*
3. *Rabie'ul-Awwal.*
4. *Rabie'ul-Aagir/Rabie'uth-Thaani.*
5. *Djumaadal-Oelaa.*
6. *Djumaadal-Aagirah/Djumaadath-Thaaniyah.*
7. *Radjab.*
8. *Sha'baan.*
9. *Ramadan.*
10. *Shawwaal.*
11. *Dhul-Qa'dah.*
12. *Dhul-Hidja/Dhul-Hadj.*

Hoe wordt de maand Ramadan vastgesteld?

Een maand binnen de Islamitische kalender kan uit 29 of 30 dagen bestaan[16]. Op de 29e dag van elke (islamitische) maand wordt gekeken naar de sikkelmaan om het begin van de volgende (islamitische) maand vast te stellen. Wanneer de sikkelmaan gezien is op de 29e dag na zonsondergang, dan begint daarmee direct de 1e dag aan van de nieuwe maand [een islamitisch etmaal begint met zonsondergang]. Wanneer de sikkelmaan op de 29e dag na zonsondergang nergens op aarde is gezien, doordat het bijvoorbeeld bewolkt is, dan duurt de huidige maand nog voort en vangt met deze zonsondergang de 30e dag aan. Na deze 30e dag begint automatisch de nieuwe maand.
Dit geldt ook voor de maand Ramadan. Op de 29e dag van Sha'baan zal worden gekeken of de sikkelmaan te zien is. Als minstens twee betrouwbare mensen de sikkelmaan hebben gezien en hierover getuigen, dan is het begin van de maand Ramadan vastgesteld.

Het 'gezien-zijn' van de sikkelmaan is het uitgangspunt[17] voor het begin van de maand Ramadan (en alle andere maanden binnen de Islamitische kalender). Het begin van de maanden is dus gekoppeld aan het daadwerkelijk worden gezien van de sikkelmaan en niet aan het bestaan van de sikkelmaan. Dit betekent dat het dus niet is toegestaan om het begin van een maand vast te stellen door middel van berekeningen[18].

Het zien van de sikkelmaan is niet gebiedsgebonden. Dit betekent dat het niet uitmaakt waar ter wereld de sikkelmaan is gezien, als er maar aan de voorwaarden wordt voldaan.

عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا تَصُومُوا حَتَّى تَرَوُا الْهِلَالَ، وَلَا تُفْطِرُوا حَتَّى تَرَوْهُ، فَإِنْ غُمَّ عَلَيْكُمْ فَاقْدُرُوا لَهُ". وَفِي رِوَايَةٍ قَالَ: "الشَّهْرُ تِسْعٌ وَعِشْرُونَ لَيْلَةً، فَلَا تَصُومُوا حَتَّى تَرَوْهُ، فَإِنْ غُمَّ عَلَيْكُمْ فَأَكْمِلُوا الْعِدَّةَ ثَلَاثِينَ."

أخرجه البخاري في الصوم، باب قول النبي صلى الله عليه وسلم (إذا رأيتم الهلال فصوموا وإذا رأيتموه فأفطروا)، ومسلم في الصيام باب وجوب صوم رمضان لرؤية الهلال.

Overgeleverd van Ibn 'Umar ﵄ dat hij heeft gezegd: de Profeet ﷺ zei: "Vasten jullie niet tot jullie de maan zien en doen jullie geen 'Ied al-Fitr tot jullie hem zien, indien het bewolkt wordt op jullie, maken jullie de telling [van dertig dagen] dan af".

En in een andere overlevering [de Profeet ﷺ] zei: "De maand heeft [soms] 29 nachten, vasten jullie niet totdat jullie hem [de maan] zien, indien het bewolkt wordt op jullie, maken jullie het aantal van 30 dan af."

Bukhari & Muslim

---

[16] Een maand binnen de Islamitische kalender kan dus nooit uit 28 dagen of 31 dagen bestaan, zoals dit wel het geval is bij de Gregoriaanse kalender (de kalender die hier in het Westen wordt gehanteerd).
[17] Als er in de Islam iets verplicht is op iedereen, dan is het zo dat het voor iedereen te achterhalen moet zijn. Bijvoorbeeld: het vaststellen van het begin van de Ramadan geschiedt door het zien en niet door berekeningen, want anders zouden mensen afhankelijk zijn van een select groepje die deze berekeningen kan maken.
[18] Helaas wordt tegenwoordig ook gebruik gemaakt van berekeningen om het begin en einde van de maand Ramadan vast te stellen. Dit zien we terug in de verdeeldheid die er heerst tijdens het begin en einde van de Ramadan.

De dag van Shakk
Wanneer het op de 29e dag van Sha'baan bewolkt is en men hierdoor de maan niet kan zien, dan wordt de 30e dag van de maand Sha'baan *Jaum ash-Shakk* (de dag van twijfel) genoemd. Door de bewolking kan men de maan niet zien en zo geen oordeel geven dat gebaseerd is op zekerheid. Maar indien het niet bewolkt is, dan wordt de volgende dag geen *Jaum ash-Shakk* genoemd, omdat men nu zekerheid heeft dat de maan wel/niet is gezien.

Wanneer het de 29e dag van de maand Sha'baan is en de maan is niet te zien vanwege bewolking, dan is de volgende dag *Jaum ash-shakk*. Indien men toch besluit om te vasten op *Jaum ash-shakk* met de volgende intentie: *"als het morgen echt Ramadan is dan heb ik voldaan aan de verplichting, maar als het morgen geen Ramadan blijkt te zijn dan is dit een vrijwillige vastendag"*, en de volgende dag blijkt dat het echt Ramadan is (omdat bijvoorbeeld de maan in een ander gebied wel te zien is geweest omdat het daar niet bewolkt was), dan dient deze persoon de rest van de dag zich te onthouden van zaken die het vasten verbreken en dient tevens deze dag in te halen na de Ramadan. De reden hiervoor is het feit dat deze persoon geen geldige intentie heeft gedaan (het aannemen van een onzekere intentie voor de vasten is niet geldig).

Het vasten op *Jaum ash-Shakk* is ongewenst, behalve voor degenen die normaliter op die dag(en) vasten (bijvoorbeeld elke maandag en donderdag).

De valse en ware dageraad
Zoals al aan de orde is geweest mag men tijdens de heilige maand Ramadan vanaf de dageraad (*Fadjr*) tot zonsondergang niet eten, drinken en geslachtsgemeenschap hebben. De dageraad dient men niet te verwarren met zonsopkomst, want dit zijn twee totaal van elkaar verschillende zaken. De dageraad breekt veel eerder aan dan zonsopkomst[19]. Daarnaast heb je de valse dageraad en de ware dageraad.

Als de dageraad bijna aanbreekt, dan verschijnt er vanuit de oostelijke horizon een verticaal lichtschijnsel. Dit noemt men de valse dageraad[20], want aan de horizon verschijnt er weer duisternis. Hierna verschijnt over de gehele breedte van de oostelijke horizon licht dat steeds hoger wordt. Dit is de ware dageraad en tevens de begintijd van het *Subh* gebed[21]. Vanaf het moment dat de ware dageraad aanbreekt mag men niet meer eten, drinken en geslachtsgemeenschap hebben wanneer men gaat vasten.

19 Zonsopkomst betekent dat de (ronding van de) zon boven de oostelijke horizon verschijnt.
20 In astronomische termen wordt dit 'zodiakaal licht' genoemd.
21 De ware dageraad breekt aan wanneer de zon 18 graden beneden de horizon staat. In de zomer duurt de periode tussen de dageraad en zonsopkomst korter en in de winter langer.

Voortreffelijkheden van de vasten

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "الصِّيَامُ جُنَّةٌ، فَلَا يَرْفُثْ، وَلاَ يَجْهَلْ، فَإِنِ امْرُؤٌ قَاتَلَهُ أَوْ شَاتَمَهُ، فَلْيَقُلْ: إِنِّ صَائِمٌ، مَرَّتَيْنِ، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَخُلُوفُ فَمِ الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِنْدَ اللهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ، يَتْرُكُ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ وَشَهْوَتَهُ مِنْ أَجْلِي، الصِّيَامُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ، وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا." أخرجه البخاري في الصوم، باب فضل الصوم.

Overgeleverd van Aboe Hurayrah ﵁ dat de heilige Profeet ﷺ heeft gezegd: "Het vasten is een schild, laat hij [d.w.z. de vastende] niet vulgair zijn en laat hij niet handelen als een onwetende. Indien iemand ruzie met hem zoekt of hem uitscheldt, laat hem dan zeggen: voorwaar, ik ben aan het vasten (twee keer). Bij Hem in wiens macht mijn leven is, voorwaar de veranderde geur van de mond van de vastende is beter bij Allah dan de geur van musk [bij jullie]. [Allah, de Verhevene, zegt:] "Hij [nl. de vastende] laat zijn voedsel, zijn drank en zijn begeerten omwille van Mij. Het vasten is voor Mij en Ik ben degene die er voor zal belonen. En de goede daad wordt minstens vertienvoudigd beloond."

Sahieh Bukhari

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "يَا مَعْشَرَ الشَّبَابِ! مَنِ اسْتَطَاعَ مِنْكُمُ الْبَاءَةَ فَلْيَتَزَوَّجْ ، فَإِنَّهُ أَغَضُّ لِلْبَصَرِ وَأَحْصَنُ لِلْفَرْجِ. وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَعَلَيْهِ بِالصَّوْمِ ، فَإِنَّهُ لَهُ وِجَاءٌ." أخرجه البخاري في الصوم، باب الصوم لمن خاف على نفسه العزوبة، ومسلم في النكاح، باب استحباب النكاح لمن تاقت نفسه إليه ووجد مؤنة واشتغال من عجز عن المؤن بالصوم.

"O jongeren, wie van jullie in staat is om te trouwen laat hem dit dan ook doen, aangezien het de ogen in bedwang houdt en de schaamdelen beschermt. En degene die daartoe niet in staat is, laat hij dan vasten, want voorwaar het vasten is dan een schild voor hem."

Bukhari & Muslim

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَا مِنْ عَبْدٍ يَصُومُ يَوْمًا فِي سَبِيلِ اللهِ إِلَّا بَاعَدَ اللهُ بِذَلِكَ الْيَوْمِ وَجْهَهُ عَنِ النَّارِ سَبْعِينَ خَرِيفًا." أخرجه مسلم في الصيام، باب فضل الصيام في سبيل الله لمن يطيقه بلا ضرر ولا تفويت حق.

Overgeleverd van Aboe Sa'ied al-Khudri ﷺ dat hij heeft gezegd: de Profeet ﷺ zei: "Er is geen dienaar die een dag voor Allah vast of Allah verwijdert hierdoor zijn gezicht van het Hellevuur tot een afstand van 70 jaren."

Sahieh Muslim

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ." أخرجه البخاري في الإيمان، باب صوم رمضان احتسابا من الإيمان.

"Degene die vast in de Ramadan met Iemaan en hopende op een beloning (van Allah de Verhevene) zal al zijn voorgaande (kleine) zonden vergeven krijgen."

Sahieh Bukhari

Voorwaarden van de vasten

Wanneer is de vasten verplicht?

1. Men dient de pubertijd te hebben bereikt[22].
2. Men dient in staat te zijn om te kunnen vasten[23].
3. Men dient niet op reis zijn[24].

Wanneer is de vasten geldig?

1. Men dient moslim te zijn[25].
2. Het moet een toegestane periode zijn om in te vasten[26].

Wanneer is de vasten zowel verplicht als geldig?

1. Men dient '*Aql* (verstand) te bezitten.
2. Men dient rein te zijn van menstruatie (*Haid*) en postnatale bloeding (*Nifaas*).
3. In geval van het vasten van de heilige maand Ramadan: de tijd moet hier voor aangebroken zijn[27].

[22] Indien een kind de pubertijd niet heeft bereikt, dan is het vasten niet verplicht op dit kind. Maar indien dit kind toch vast, dan is het vasten wel geldig. Ook is het niet gewenst om een kind aan te sporen om mee te vasten tijdens de heilige maand Ramadan. In tegenstelling tot het vasten dient een kind wel aangespoord te worden om het gebed te verrichten vanaf de leeftijd van zeven jaar en met klem opgedragen te worden wanneer het kind de leeftijd van tien jaar bereikt. Vanaf de pubertijd wordt zowel het vasten als het gebed verplicht op het kind.

[23] Men is niet verplicht om direct te vasten in geval van ziekte. Een vrouw die zwanger is of borstvoeding geeft, valt onder hetzelfde voorschrift, omdat het gevolgen voor de baby kan hebben indien de vrouw gaat vasten.

[24] Indien men op reis is, dan is het niet verplicht om direct te vasten. Zie hierover meer in hoofdstuk: 'vasten tijdens het reizen'.

[25] Het vasten (maar ook andere aanbiddingen zoals het gebed, Zakaat, Hadj etc.) is ook verplicht op een niet-Moslim. Echter, wanneer een niet-Moslim vast, dan is dit vasten niet geldig, hij dient eerst Moslim te worden.

[26] Er zijn een aantal dagen waarop het Haraam (verboden) is om te vasten: 'Ied al-Fitr, 'Ied al-Adhaa en de twee dagen na 'Ied al-Adhaa.

[27] Zie hoofdstuk:'hoe wordt de maand Ramadan vastgesteld?' voor meer informatie over het vaststellen van de maand Ramadan.

Verplichte onderdelen van de vasten

Verplichte onderdelen zijn die onderdelen waarvan de geldigheid van een *'Ibaadah*[28] afhangt. *Fard* (verplicht) is datgene wat Allah de Almachtige en Zijn Profeet ﷺ ons met zodanige klem en nadruk hebben opgedragen, dat het nalaten ervan bestraffing inhoudt en het naleven ervan beloning. Met andere woorden: wordt een verplicht onderdeel niet gedaan, dan is de aanbidding (in dit geval de vasten) niet geldig. De vasten heeft twee verplichte onderdelen:

1. *Het aannemen van de intentie.*
2. *Onthouding van elke zaak die de vasten verbreekt, vanaf de dageraad (Fadjr) tot zonsondergang.*

Het aannemen van de intentie:
Het is verplicht om de intentie[29] aan te nemen voor de vasten, ongeacht of deze vasten vrijwillig of verplicht is. De heilige Profeet ﷺ heeft gezegd:

"إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَى." متفق عليه

"Voorwaar de daden worden beoordeeld op basis van de intentie, en elke persoon krijgt datgene wat zijn intentie was."

Bukhari en Muslim

Het is een voorwaarde dat de intentie aangenomen wordt nog voordat de dageraad aanbreekt[30]:

عَنْ حَفْصَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ لَمْ يُجْمِعِ الصِّيَامَ قَبْلَ الْفَجْرِ فَلَا صِيَامَ لَهُ." أخرجه أبو داود في الصيام، باب النية في الصيام. والترمذي في الصوم، باب ما جاء لا صيام لمن لم يعزم من الليل.

Overgeleverd van Umm al-Mu'minien, Sayyidatunaa Hafsah ﵂, dat de heilige Profeet ﷺ heeft gezegd: "Degene die vóór het aanbreken van de dageraad geen intentie heeft aangenomen [letterlijk: niet vastbesloten is] om te vasten, voor hem/haar is er dan geen [geldige] vasten." (D.w.z. de vasten van zo iemand is dan niet geldig voor die dag).

Aboe Dawoed & Tirmidhi

---

[28] *Aanbidding.*
[29] *Intentie houdt in dat men in het hart (gedachten) datgene voorneemt wat men wenst te doen.*
[30] *Vanaf het moment dat de zon onder is gegaan (Maghrib) kan men de intentie aannemen voor de volgende dag. De periode voor het aannemen van de intentie is dus tussen zonsondergang en dageraad. Neemt men pas na de dageraad de intentie aan, dan is de vasten niet geldig omdat niet is voldaan aan de voorwaarde die de intentie geldig maakt.*

Het is voldoende om één keer intentie aan te nemen voor de vasten waarin continuïteit verplicht is, zoals de vasten in de maand Ramadan, de vasten van *Kaffaarah*[31] van de maand Ramadan etc[32]. Anders gezegd: het is gewenst om elke dag opnieuw de intentie aan te nemen voor de vasten, maar het volstaat om één intentie aan het begin van de desbetreffende vastenperiode te doen[33]. Dit geldt echter alleen wanneer er sprake is van continuïteit. Wordt de continuïteit van de vasten verbroken door bijvoorbeeld de menstruatieperiode, bevalling, ziekte, op reis gaan, flauwvallen of krankzinnigheid, dan dient de intentie opnieuw te worden gedaan.
'Ziekte' en 'op reis gaan' verbreken de vasten niet. De vasten van een zieke persoon of een reiziger is gewoon geldig indien deze persoon vast. Maar omdat ziekte en op reis gaan twee zaken zijn die de continuïteit van de vasten verbreken, dient men voor elke nieuwe dag dat men ziek/op reis is opnieuw de intentie aan te nemen indien men gaat vasten.

Onthouding van elke zaak die de vasten verbreekt, vanaf de dageraad (Fadjr) tot zonsondergang:

Het tweede verplichte onderdeel van de vasten is onthouding van elke zaak die de vasten verbreekt, vanaf de dageraad tot zonsondergang. Allah de Verhevene openbaart in de heilige *Quraan*:

﴿ وَكُلُوا۟ وَٱشْرَبُوا۟ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ ٱلْخَيْطُ ٱلْأَبْيَضُ مِنَ ٱلْخَيْطِ ٱلْأَسْوَدِ مِنَ ٱلْفَجْرِ ۖ ثُمَّ أَتِمُّوا۟ ٱلصِّيَامَ إِلَى ٱلَّيْلِ ۚ ﴾ سورة البقرة، آية 187

{En eet en drinkt, totdat voor u de witte draad zich onderscheidt van de zwarte draad bij de dageraad. Voltooit dan het vasten tot het vallen van de avond}.

Soerah al-Baqarah, Aayah 187

---

[31] *Zie hoofdstuk: 'wanneer dient Kaffaarah gedaan te worden?' voor de zaken die de Kaffaarah verplichten.*
[32] *Continuïteit is verplicht voor de volgende soorten vasten: het vasten in de maand Ramadan, Kaffaarah van de maand Ramadan, Kaffaaratul Qatl, Dihaar en Nadr. Soorten vasten waarin continuïteit niet verplicht is, zijn: het inhalen van het vasten van de maand Ramadan en Kaffaaratul Yamien.*
[33] *Dit betekent dat de intentie die gedaan is voor de eerste dag van de maand Ramadan voldoende is voor de gehele maand, omdat het vasten van de maand Ramadan gezien wordt als één aanbidding. Het is echter wel gewenst om voor elke nieuwe dag de intentie opnieuw aan te nemen. Indien de continuïteit wordt verbroken, dan is het verplicht om de intentie opnieuw aan te nemen.*

De zaken die de vasten verbreken

Een van de fundamenten[34] van de vasten is dat men zich vanaf de dageraad tot zonsondergang onthoudt van zaken die de vasten verbreken. De volgende zaken verbreken de vasten:

1. Het hebben van geslachtsgemeenschap.

2. Uitscheiding van *Maniy*[35] (sperma) en *Madhy*[36] (voorvocht) als gevolg van voorspel, kijken of nadenken/fantaseren. Indien deze twee zaken vanzelf vrijkomen door bijvoorbeeld ziekte of incontinentie, dan verbreekt dit de vasten niet. Ook verbreekt de vasten niet door het hebben van een natte droom[37].

3. Opzettelijk braken[38]. Indien niet opzettelijk maar vanzelf overgegeven wordt, dan dient er gekeken te worden of er iets teruggeslikt is van het braaksel. Indien er iets teruggeslikt is, dan is de vasten verbroken.

4. Het terechtkomen van iets vloeibaars in de keel, ongeacht of dit via de mond, neus, oor of oog gebeurt. Het maakt hierbij niet uit of dit opzettelijk gebeurt of per ongeluk. Indien men overdag iets door de neus opsnuift en dit vervolgens in de keel terecht komt, dan is de vasten verbroken en dient deze dag ingehaald te worden. Hier dient dus op gelet te worden wanneer de *Wudu* wordt verricht tijdens het vasten. De heilige Profeet ﷺ heeft gezegd:

"أَسْبِغِ الْوُضُوءَ وَخَلِّلْ بَيْنَ الْأَصَابِعِ وَبَالِغْ فِي الْإِسْتِنْشَاقِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ صَائِمًا".

أخرجه أبو داود في الطهارة، باب في الاستنثار.

"Verricht de Wudu volledig (en royaal), doe gilaal van je vingers en doe extra goed Istinshaaq (d.w.z. snuif het water wat verder op dan het zachte gedeelte van de neus) tenzij je aan het vasten bent."

Aboe Dawoed

Het terechtkomen van een vaste substantie in de keel via de mond verbreekt het vasten niet, mits het niet in de maag terecht komt. Bereikt deze vaste substantie wel de maag, dan is de vasten verbroken.[39]

Wanneer *Kohl* wordt gebruikt voor de ogen, dan bestaat de mogelijkheid dat deze *Kohl* in de keel terechtkomt[40]. Wanneer dit daadwerkelijk gebeurt, dan is de vasten verbroken en dient deze dag ingehaald te worden.

---

[34] *Fundament betekent hier: een verplicht onderdeel.*

[35] اَلْمَنِيُّ

[36] اَلْمَذْيُ

[37] *Het vrijkomen van Maniy tijdens de slaap.*

[38] *Hiermee wordt 'expres overgeven' bedoeld.*

[39] *Er is hier dus een verschil tussen een vloeistof en vaste stof betreft het terechtkomen in de keel. In geval van een vloeistof verbreekt het vasten indien deze in de keel terechtkomt, maar in geval van een vaste stof verbreekt het vasten pas na het bereiken van de maag. Dit, omdat de mogelijkheid nog bestaat om de vaste stof uit de keel te verwijderen.*

[40] *De Kohl komt via de traanbuis en traanzak terecht in de nasolacrimale buis. De nasolacrimale buis is direct verbonden met de neusholte. Via deze buis komt de Kohl uiteindelijk terecht in de keel.*

Hetzelfde geldt voor de oren. Wanneer er olie wordt aangebracht in het oor, dan kan deze olie in de keel terechtkomen[41]. Ook in dit geval is de vasten verbroken en dient deze dag ingehaald te worden indien dit daadwerkelijk gebeurt. Hetzelfde geldt voor de neus.

Maar indien de *Kohl* of olie wordt aangebracht op/in de ogen/oren/neus voordat de *Fadjr* is aangebroken, dan is de vasten niet verbroken indien deze zaken overdag in de keel terechtkomen[42].

5. Het terechtkomen van iets vloeibaars in de maag via een wijde opening.

6. Het terechtkomen van een vaste stof in de maag via de mond.

7. Het inhaleren van rook dat lekker ruikt, zoals wierook, *Boghor*, waterpijp, sigaret etc. Indien deze rook zonder opzet vanzelf binnenkomt, dan verbreekt dit de vasten niet.

8. Het inhaleren/met opzet terecht laten komen van stoom (afkomstig van voedsel) in de keel. Indien dit niet met opzet gebeurt, dan verbreekt dit de vasten niet.

9. Het terechtkomen van braaksel in de maag, toen de mogelijkheid er was om het uit te spugen.

10. Het terechtkomen van sap van *Siwaak* of tandpasta in de maag.

[41] De oor is door middel van de buis van Eustachius verbonden met de neusholte en keel. De buis van Eustachius zorgt ervoor dat de druk aan weerszijden van het trommelvlies gelijk blijft.

[42] Wanneer een persoon olie aanbrengt in zijn oor voordat de Fadjr aanbreekt en vervolgens merkt hij in de middag dat deze olie in de keel is terechtgekomen, dan is de vasten niet verbroken. Dit, omdat de olie vóór de Fadjr was aangebracht. Maar indien de olie ná het aanbreken van de Fadjr wordt aangebracht en vervolgens komt hier iets van in de keel terecht, dan is het vasten wel verbroken. Hetzelfde geldt voor Kohl.

Mijn vasten is verbroken, wat nu?

Wanneer de vasten wordt verbroken, dan heeft dit de volgende (mogelijke) consequenties:

- *Imsaak (onthouding van alle zaken die het vasten verbreken) gedurende de rest van de dag.*
- *Alleen inhalen.*
- *Inhalen én Kaffaarah*[43]*.*
- *Verbreking van de continuïteit met betrekking tot de intentie.*

De vasten <u>zonder</u> opzet verbreken in de heilige maand Ramadan

Indien de vasten zonder opzet wordt verbroken in de maand Ramadan[44], dan dient deze dag ingehaald te worden. De rest van de dag dient men *Imsaak* te doen. Dit betekent: onthouding van alle zaken die de vasten verbreken. Indien men zich niet houdt aan *Imsaak*, dan schendt men de heiligheid van de maand Ramadan.

Samenvattend: Imsaak doen en deze dag inhalen.

De vasten <u>met</u> opzet verbreken in de heilige maand Ramadan

Indien de vasten met opzet wordt verbroken in de maand Ramadan, dan wordt hiermee de heiligheid van de maand Ramadan geschonden[45]. Vanwege deze schending dient men niet alleen deze dag in te halen, maar ook *Kaffaarah* (boetedoening) te doen.

Samenvattend: Imsaak doen, deze dag inhalen en Kaffaarah.

De vasten verbreken buiten de heilige maand Ramadan

Wanneer tijdens de verplichte vasten (zoals de gemiste dagen inhalen van de maand Ramadan) zonder opzet de vasten wordt verbroken, dan dient deze dag ingehaald te worden. Indien met opzet op zo een dag de vasten wordt verbroken, dan hoeft men enkel deze dag in te halen zonder *Kaffaarah* te doen.

---

43 Kaffaarah: boetedoening wegens het schenden van de heiligheid van de maand Ramadan door met opzet het vasten te verbreken. Kaffaarah is ingesteld door Allah de Verhevene om de Nafs te weerhouden van datgene wat het begeert.

44 Dit kan bijvoorbeeld gebeuren door per ongeluk een slok water te drinken of uit vergeetachtigheid iets te eten. Als dit gebeurt, dan is het vasten verbroken en dient men deze dag in te halen. Tevens dient men gedurende de rest van de dag zich te onthouden van eten en drinken (het doen van Imsaak).

45 Met 'opzet' wordt bedoeld dat het vasten wordt verbroken met eigen wil/met onwaarschijnlijke vergissing/ expres.

Samenvattend:

In verplichte vasten zonder opzet het vasten verbreken: deze dag inhalen.

In verplichte vasten met opzet het vasten verbreken: deze dag inhalen.

Wanneer tijdens de vrijwillige vasten zonder opzet de vasten wordt verbroken, dan hoeft deze dag niet ingehaald te worden. Wel dient men *Imsaak* te doen. Het met opzet de vrijwillige vasten verbreken is *Haraam*. Deze dag dient ingehaald te worden, maar het is niet verplicht om *Imsaak* te doen.

Samenvattend:

In vrijwillige vasten zonder opzet het vasten verbreken: alleen Imsaak doen.

In vrijwillige vasten met opzet het vasten verbreken: niet verplicht om Imsaak te doen, maar deze dag wel inhalen.

Hoe wordt *Kaffaarah* gedaan?

Kaffaraah (boetedoening wegens het schenden van de heiligheid van de maand Ramadan) dient op een van de volgende drie manieren te worden gedaan, waarbij de eerste manier de voorkeur verdient boven de rest (omdat er op deze manier ook anderen profijt van hebben):

1. Het voeden van 60 arme Moslims[46].
2. Het aaneengesloten vasten van 60 dagen[47].
3. Het vrijlaten van een slaaf[48].

Wanneer dient *Kaffaarah* gedaan te worden?

Kaffaarah dient te worden gedaan indien een van de volgende zaken optreedt[49]:

1. Het opheffen van de intentie. De intentie is een van de fundamenten van het vasten. Wanneer een fundament ontbreekt, dan is de vasten niet geldig. Indien de intentie wordt opgeheven, dan dient deze dag ingehaald te worden en *Kaffaarah* te worden gedaan.

2. Het hebben van geslachtsgemeenschap. Degene die overdag met opzet gemeenschap heeft tijdens de vasten, dient zowel deze dag in te halen alsook *Kaffaarah* te doen. Allah de Verhevene openbaart in de heilige *Quraan*:

﴿ فَٱلْـَٔـٰنَ بَـٰشِرُوهُنَّ وَٱبْتَغُوا۟ مَا كَتَبَ ٱللَّهُ لَكُمْ ۚ وَكُلُوا۟ وَٱشْرَبُوا۟ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ ٱلْخَيْطُ
ٱلْأَبْيَضُ مِنَ ٱلْخَيْطِ ٱلْأَسْوَدِ مِنَ ٱلْفَجْرِ ۖ ثُمَّ أَتِمُّوا۟ ٱلصِّيَامَ إِلَى ٱلَّيْلِ ۚ ﴾ سورة البقرة، آية 187

{Nu mogen jullie dan omgang met hen hebben. En streeft naar wat Allah voor jullie lot heeft beschikt; en eet en drinkt, totdat voor u de witte draad zich onderscheidt van de zwarte draad bij de dageraad. Voltooit dan het vasten tot het vallen van de avond}.

Soerah al-Baqarah, Aayah 187

---

[46] *Het voedsel moet hetzelfde zijn als wat men normaal in het dagelijkse leven nuttigt. De hoeveelheid moet ongeveer een Mudd zijn (twee handen vol, +/- 0,5 kilo).*
[47] *Deze zestig dagen dienen achter elkaar gevast te worden. Indien men stopt met vasten voordat de zestig is bereikt, dan dient men helemaal opnieuw te beginnen (behalve als men een geldig excuus heeft, zoals de menstruatieperiode of ziek worden).*
[48] *De slaaf dient Moslim te zijn. Deze vorm van Kaffaarah is niet van toepassing meer in onze tijd.*
[49] *Indien een van deze zaken optreedt, dan dient men naast Kaffaarah ook de desbetreffende dag in te halen.*

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: بَيْنَمَا نَحْنُ جُلُوسٌ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ جَاءَهُ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ، هَلَكْتُ . قَالَ: "مَا لَكَ؟ قَالَ: وَقَعْتُ عَلىٰ امْرَأَتِي وَأَنَا صَائِمٌ . فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "هَلْ تَجِدُ رَقَبَةً تُعْتِقُهَا؟" قَالَ لَا . قَالَ: "فَهَلْ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَصُومَ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ؟" قَالَ لَا . فَقَالَ: "فَهَلْ تَجِدُ إِطْعَامَ سِتِّينَ مِسْكِينًا؟" قَالَ لَا . قَالَ فَمَكَثَ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . فَبَيْنَا نَحْنُ عَلىٰ ذٰلِكَ أُتِيَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِعَرَقٍ فِيهَا تَمْرٌ – وَالْعَرَقُ الْمِكْتَلُ – قَالَ: "أَيْنَ السَّائِلُ؟" فَقَالَ: أَنَا . قَالَ: "خُذْ هٰذَا فَتَصَدَّقْ بِهِ". فَقَالَ الرَّجُلُ: أَعَلىٰ أَفْقَرَ مِنِّي يَا رَسُولَ اللهِ؟ فَوَاللهِ مَا بَيْنَ لَابَتَيْهَا – يُرِيدُ الْحَرَّتَيْنِ – أَهْلُ بَيْتٍ أَفْقَرُ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي . فَضَحِكَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى بَدَتْ أَنْيَابُهُ ثُمَّ قَالَ: "أَطْعِمْهُ أَهْلَكَ."

أخرجه البخاري في الصوم، باب إذا جامع في رمضان ولم يكن له شيء فتصدق عليه فليكفر

Overgeleverd van Aboe Hurayrah ﵁ dat hij heeft gezegd: terwijl we bij de heilige Profeet ﷺ zaten kwam er plots een man en zei: "O Boodschapper van Allah, ik ben verloren!" De heilige Profeet ﷺ zei: "Wat is er met jou gebeurd?" De man antwoordde: "Ik heb gemeenschap gehad met mijn vrouw terwijl ik aan het vasten was."
De heilige Profeet ﷺ zei hierop: "Heb jij een slaaf zodat je hem kunt vrijlaten?" Hij antwoordde: "Nee." De heilige Profeet ﷺ zei: "Ben je in staat om twee maanden achtereenvolgens te vasten?" Hij antwoordde: "Nee." De heilige Profeet ﷺ zei: "Kun jij zestig armen spijzigen?" Hij antwoordde: "Nee." De overleveraar (Aboe Hurayrah ﵁) zegt: "Hij (de man) bleef nog enige tijd bij de heilige Profeet ﷺ, en terwijl we daar zo waren werd er [op een gegeven moment] een grote mand met dadels gebracht voor de heilige Profeet ﷺ waarop hij ﷺ zei: "Waar is de vragensteller?" De Sahaabi zei: "Ik [ben hier]." De Heilige Profeet ﷺ zei: "Neem dit en geef dit weg als Sadaqah (liefdadigheid). De man zei: "Aan iemand die armer is dan ik, o Boodschapper van Allah? Bij Allah, er is geen enkel gezin tussen deze twee lavaheuvels[50] dan dat van mij!" De heilige Profeet ﷺ lachte totdat zijn (prachtige) hoektanden zichtbaar werden, en zei vervolgens: "Spijzig daarmee je gezin."

Sahieh Bukhari

[50] *Hij bedoelt de stad Madienah Munawwarah, die ineengesloten ligt tussen twee lavaheuvels vanuit het oosten en westen.*

3. Uitscheiding van *Maniy* als gevolg van seksuele handelingen, denken of kijken.

4. Het opzettelijk terechtkomen van iets vasts of vloeibaars in de maag via de mond[51].

5. Opzettelijk braken en hierna iets van dit braaksel terugslikken[52].

6. Het gebruiken van een *Siwaak* dat smaakelementen bevat en vervolgens het spuug doorslikken. Hierbij maakt het niet uit of dit met of zonder opzet wordt gedaan[53].

7. Het begaan van een vergezochte vergissing, zoals: denken dat over twee uren de menstruatie zal beginnen, of denken dat de vasten is verbroken omdat men heeft geroddeld en vervolgens gaat eten.

[51] *Kaffaarah is alleen verplicht indien dit via de mond gebeurt. Indien iets de maag bereikt via een andere weg, zoals via het oor, oog of neus, dan is alleen inhalen verplicht en hoeft er geen Kaffaarah te worden gedaan.*
[52] *Indien dit terugslikken opzettelijk gebeurt of door overmacht, dan dient deze dag ingehaald te worden en Kaffaarah te worden gedaan. Indien het terugslikken van het braaksel gebeurt door vergeetachtigheid, dan is alleen inhalen verplicht en hoeft er geen Kaffaarah te worden gedaan.*
[53] *Indien het doorslikken gebeurt door vergeetachtigheid, dan is alleen inhalen verplicht en hoeft men geen Kaffaarah te doen.*

Wanneer dient slechts de dag ingehaald te worden, zonder *Kaffaarah* te doen?

In de volgende situaties wordt de vasten verbroken zonder dat daarbij de heiligheid van de maand Ramadan wordt geschonden. Wanneer dit gebeurt, dan is de desbetreffende dag inhalen voldoende en hoeft men geen *Kaffaarah* te doen:

1. Het overdag nuttigen van drank en/of voedsel, of het hebben van geslachtsgemeenschap, dit allemaal door vergeetachtigheid.

2. Het gedwongen worden om de vasten te verbreken.

3. Het hebben van een geldig excuus, zoals ziekte of op reis gaan.

﴿ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ ٱللَّهُ بِكُمُ ٱلْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ ٱلْعُسْرَ ﴾ سورة البقرة، آية 185

{Maar wie ziek is of op reis is, dan een gelijk aantal vasten op andere dagen. Allah wenst gemak voor u en Hij wenst u geen ongemak}.

Soerah al-Baqarah, Aayah 185

4. Wanneer de vasten niet geldig is, zoals in geval van menstruatie en postnatale bloeding.

5. Het zonder opzet braken en vervolgens hier iets van terugslikken.

6. Het met opzet braken, maar hier niets van terugslikken.

7. Opzettelijk braken en vervolgens hier iets van terugslikken, niet wetende (door vergeetachtigheid) dat men aan het vasten is.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ ذَرَعَهُ الْقَيْءُ فَلَيْسَ عَلَيْهِ قَضَاءٌ، وَمَنِ اسْتَقَاءَ عَمْدًا فَلْيَقْضِ." أخرجه الترمذي في الصوم، باب ما جاء فيما استقاء عمدا.

Overgeleverd van Sayyidunaa Aboe Hurayrah ﵁ dat de heilige Profeet ﷺ heeft gezegd: "Degene die overvallen wordt door de handeling van braken, op hem/haar is er dan geen inhalen (Qadaa) [d.w.z. zijn/haar vasten verbreekt niet], en degene die bewust zelf het overgeven heeft veroorzaakt dient Qadaa (in te halen) te doen."

Tirmidhi

8. Het zonder opzet terechtkomen van poeder/stof/meel/gips in de keel. Let op: dit dient niet in beroepsverband zijn.

9. Het twijfelen of *Fadjr* (of *Maghrib*) is aangebroken en vervolgens toch gaan eten[54].

10. Het krijgen van een zaadlozing door het per ongeluk even nadenken over, of kijken naar iets[55].

11. Het krankzinnig worden of buiten bewustzijn raken na *Fadjr* en daarna weer beter worden.

12. Het krankzinnig worden of buiten bewustzijn raken voor de duur van de helft en/of een gehele dag.

وَذَكَرَ سَحْنُونٌ عَنِ ابْنِ الْقَاسِمِ: أَنَّ قَوْلَنَا إِنَّ مَنْ أُغْمِيَ عَلَيْهِ أَكْثَرَ النَّهَارِ أَنَّ عَلَيْهِ الْقَضَاءَ احْتِيَاطًا وَاسْتِحْسَانًا. المدونة الكبرى.

Imaam Sahnoen ﵀ heeft overgeleverd dat Imaam ibn al-Qaasim ﵀ heeft gezegd dat onze uitspraak dat "degene die het merendeel van een dag buiten bewustzijn is geweest Qadaa (de vastendag inhalen) dient te doen", voorzichtigheidshalve is en dat dit beter is.

al-Mudawwanah al-Kubraa

13. Het zonder opzet terechtkomen van iets vloeibaars in de keel.

14. Het zonder opzet, of door vergeetachtigheid terechtkomen van iets vloeibaars in de buik.

15. Het zonder opzet, of door vergeetachtigheid terechtkomen van rook in de keel.

16. Na het hebben van menstruatie/postnatale bloeding twijfelen of reinheid nu vóór of ná *Fadjr* is opgetreden.

17. Het uitscheiden van voorvocht.

---

[54] Dus na standvastigheid twijfels krijgen of de Fadjr/Maghrib daadwerkelijk is aangebroken.
[55] Wanneer deze situatie zich voordoet, dan dient deze dag ingehaald te worden zonder het doen van Kaffaarah. Dit is de meest gangbare uitspraak binnen de Maliki Madhab. Zie al-fiqh al-Maliki wa adilllatuhu deel 2, blz.: 92 (2e druk).

Zaken die de vasten niet verbreken[56]

1. Het vanzelf overgeven en hier niets van terugslikken.
2. Het vanzelf terechtkomen van een vlieg of mug in de maag.
3. Het vanzelf terechtkomen van stof (afkomstig van een weg) in de maag.
4. Het zonder opzet terechtkomen van poeder/stof/meel/gips/ in de keel. Let op: dit moet wel in beroepsverband zijn.
5. Het zonder opzet terechtkomen van zand/stof in de keel van degene wiens beroep het is om te graven.
6. Het toebrengen van medicijnen in de opening van het geslachtsorgaan.
7. Het aanbrengen van olie in een buik/buikholte wond.
8. Het onmiddellijk stoppen met eten en drinken bij het aanbreken van de *Fadjr*.
9. Het uitscheiden van voorvocht of zaad zonder het krijgen van genot.
10. Het krijgen van genot, zonder dat er voorvocht of zaad wordt uitgescheiden.
11. Aderlaten, zowel voor degene die het doet als degene die het ondergaat.

[56] *Verbreekt de prik de vasten wel of niet? Geleerden verschillen hierover van mening. De eerste mening is dat dit de vasten verbreekt indien de prik voedzaam is voor het lichaam (hier vallen inentingen en griepprikken dus niet onder). De tweede mening is dat dit de vasten niet verbreekt, ongeacht de soort prik. Het prikken van bloed verbreekt de vasten niet.*

Gewenste onderdelen van de vasten

1. De tong en lichaamsdelen weerhouden van alles wat niet nodig is en waar men geen zonde voor krijgt[57].

2. Zo snel mogelijk *Iftaar* doen, weliswaar met zekerheid dat de *Maghrib* is aangebroken en voordat het *Maghrib*-gebed wordt verricht. Het is aanbevolen om iets lichts te eten, zodat snel met het gebed begonnen kan worden.

3. Het doen van *Iftaar* met een oneven aantal dadels. Indien er geen dadels tot de beschikking zijn, dan met water.

4. De tijd tussen het stoppen met eten tijdens *Sohoor* (laatste gedeelte van de nacht) en het aanbreken van *Fadjr* moet overeenkomen met de tijd die men nodig heeft om 50 *Quraan Ayaat* te reciteren.

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "تَسَحَّرُوا فَإِنَّ فِي السَّحُورِ[58] بَرَكَةً." أخرجه البخاري في الصوم، باب بركة السحور من غير إيجاب، ومسلم في الصيام، باب فضل السحور وتأكيد استحبابه واستحباب تأخيره وتعجيل الفطر.

Overgeleverd van Sayyidunaa Anas bin Maalik ﵁ dat Allah's Boodschapper ﷺ heeft gezegd: "Eten jullie wat (voor het vasten) tijdens de laatste periode van de nacht (Sahar), want voorwaar, in het [voordat men gaat vasten] eten tijdens de Sahar is er grootse Barakah/zegeningen."

Bukhari & Muslim

عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: تَسَحَّرْنَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ، قُلْتُ: كَمْ كَانَ بَيْنَ الْأَذَانِ وَالسَّحُورِ؟ قَالَ: قَدْرُ خَمْسِينَ آيَةً. أخرجه البخاري في الصوم، باب قدر كم بين السحور وصلاة الفجر. ومسلم في الصيام، باب فضل السحور وتأكيد استحبابه واستحباب تأخيره وتعجيل الفطر.

Overgeleverd van Sayyidunaa Zaid bin Thaabit ﵁ dat hij heeft gezegd: "We hadden samen met de heilige Profeet ﷺ de Suhoor gegeten, na enige tijd stond hij ﷺ op voor het gebed. [De overleveraar die dit bericht van de Sahaabi Zaid bin Thaabit ﵁ overlevert, zegt]: Ik vroeg: "Hoeveel tijd was er tussen de Adhaan en de Suhoor?" Sayyidunaa Zaid bin Thaabit ﵁ antwoordde: "De duur van vijftig Verzen."

Bukhari & Muslim

[57] *Het is dus afkeurenswaardig om met zaken bezig te zijn die op zich geen zonde zijn, maar wel onnodig zijn (zoals praten over wereldse zaken). Het doen van Haraam zaken is uiteraard verboden.*

[58] **فائدة لغوية:** في النهاية في غريب الحديث والأثر لابن الأثير رحمه الله تعالى: " السحور"، وهو بالفتح اسم ما يُتسحّر به من الطعام والشراب. وبالضم المصدر والفعل نفسه. وأكثر ما يُروى بالفتح. وقيل إن الصواب بالضم، لأنه بالفتح الطعام، والبركة والأجر والثواب في الفعل لا في الطعام.

Ongewenste onderdelen van de vasten

1. Iets proeven, zonder dit door te slikken.
2. Iets kauwen.
3. Alle zaken die te maken hebben met voorspel.
4. Het gebruik van medicijnen waarbij de kans bestaat dat deze doorgeslikt worden.
5. Het oogsten van gewassen wat er toe kan leiden dat men het vasten niet meer aankan, tenzij dit noodzakelijk is.
6. Het overdag gebruiken van parfum.
7. Het ruiken van parfum (dit behoort namelijk tot de lusten van de neus).
8. Het aderlaten voor degene die ziek is en twijfelt of hij/zij hierdoor beter zal worden. Indien deze persoon zeker weet dat hij/zij hierdoor niet beter zal worden, dan is het *Haraam* om te aderlaten.
9. Het twee dagen achtereenvolgend vasten zonder iets ertussen te eten.

Vasten tijdens het reizen

Het is toegestaan om te eten en te drinken in de heilige maand Ramadan wanneer men op reis is. Het is echter wel gewenst om te vasten tijdens het reizen. Allah de Verhevene openbaart in de heilige *Quraan*:

﴿ فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ﴾ سورة البقرة، آية 184

{Maar wie onder u ziek is of zich op reis bevindt, dan een gelijk aantal dagen vasten op andere dagen}.

Soerah al-Baqarah, Aayah 184

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: سَافَرْنَا مَعَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي رَمَضَانَ، فَلَمْ يَعِبِ الصَّائِمُ عَلَى الْمُفْطِرِ، وَلَا الْمُفْطِرُ عَلَى الصَّائِمِ.

أخرجه مالك في الصيام، باب ما جاء في الصيام في السفر[59].

Overgeleverd van Sayyidunaa Anas bin Maalik ﷺ dat hij gezegd heeft: "Wij hebben met de Heilige Profeet ﷺ in de maand Ramadan gereisd[60]. Degene die vastte veroordeelde niet degene die niet vastte, noch veroordeelde degene die niet vastte degene die wel vastte."

Muwatta Imaam Maalik

عَنْ حَمْزَةَ بْنِ عَمْرٍو الْأَسْلَمِيِّ قَالَ لِرَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنِّي رَجُلٌ أَصُومُ، أَفَأَصُومُ فِي السَّفَرِ؟ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنْ شِئْتَ فَصُمْ، وَإِنْ شِئْتَ فَأَفْطِرْ."

أخرجه مالك في الصيام، باب ما جاء في الصيام في السفر. والبخاري في الصوم، باب الصوم في السفر والإفطار. ومسلم في الصيام، باب التخيير في الصوم والفطر في السفر.

[59] والبخاري في الصوم، باب لم يعب أصحاب النبي صلى الله عليه و سلم بعضهم بعضا في الصوم والإفطار. ومسلم في الصيام، باب جواز الصوم والفطر في شهر رمضان للمسافر في غير معصية إذا كان سفره مرحلتين فأكثر وأن الأفضل لمن أطاقه بلا ضرر أن يصوم ولمن يشق عليه أن يفطر.

[60] *Dit is de bewoording uit Muwatta Imaam Maalik, in Sahieh Bukhari heeft deze overlevering de volgende bewoording: "Wij reisden (dus vaker) met de heilige Profeet (SallalLaahu 'alaihi wa sallam) in de maand Ramadan]."*

Overgeleverd van Hamzah bin 'Amr al-Aslamiy ﷺ dat hij tegen de heilige Boodschapper ﷺ zei: "O Boodschapper van Allah, ik ben iemand die vast, moet/zal ik dan ook vasten wanneer ik op reis ben? Allah's Boodschapper ﷺ antwoordde hem: "Als je wilt [vasten] vast dan, en als je [niet] wilt [vasten], vast dan niet."

Muwatta Imaam Maalik, Sahieh Bukhari en Sahieh Muslim

Het argument dat het gewenst is om te vasten tijdens het reizen is het volgende:

﴿وَأَن تَصُومُوا۟ خَيْرٌ لَّكُمْ﴾ سورة البقرة، آية 184

{Maar dat gij vast is veel beter voor u}. Soerah al-Baqarah, Aayah 184

Voorwaarden m.b.t. het eten tijdens het vasten

Wanneer men ervoor kiest om niet te vasten tijdens het reizen, dan moet er worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

1. Tijdens de reis dient een minimaal aantal kilometers te worden afgelegd. Het is pas toegestaan om niet te vasten[61] wanneer de reis (alleen heenreis) een afstand beslaat van vier *Burud*. Eén *Baried* is vier *Faraasig*. Eén *Farsag* is drie Islamitische mijl. Eén Islamitische mijl is 1,617 kilometer[62]. Het minimaal aantal kilometers die afgelegd dienen te worden is dus: **77,616 km**.[63]

2. De reis dient ondernomen te worden voor iets wat toegestaan is. Indien men een reis onderneemt met de bedoeling om iets te doen wat niet toegestaan is, dan is het niet toegestaan om te eten tijdens deze reis.

3. Men dient vóór de *Fadjr* voornemen te hebben om niet te vasten tijdens het reizen.

4. Men dient vóór de *Fadjr* te beginnen met de reis[64].

[61] En het is dan tevens toegestaan om de gebeden te halveren die vier Raka'aat tellen (i.p.v. vier bidt men twee Raka'aat. Dit geldt voor de Dohr, 'Asr en 'Ishaa).
[62] Er bestaat meningsverschil over hoeveel kilometer één Islamitische mijl nou daadwerkelijk is.
[63] Zie al-Fiqh al-Maliki wa adillatuhu, deel 1, blz.: 301 (2e druk).
[64] Wanneer men pas ná de Fadjr begint met de reis, dan dient men deze dag wel te vasten en is het niet toegestaan om te eten.

Vasten tijdens ziekte en zwangerschap

Het is toegestaan om niet te vasten wegens ziekte, indien de zieke persoon nog zieker zal worden of moeite en last zal ervaren wanneer hij/zij wel zou vasten[65]. Allah de Verhevene openbaart in de heilige *Quraan*:

﴿ فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ﴾ سورة البقرة، آية 184

{Maar wie onder u ziek is of zich op reis bevindt, dan een gelijk aantal dagen vasten op andere dagen}.

Soerah al-Baqarah, Aayah 184

Maar indien men zo ziek is dat men ernstig gebrek zou kunnen oplopen of zelfs dood zou gaan als gevolg van het vasten, dan is het zelfs verplicht om in een dergelijk situatie niet te vasten.

Hetzelfde geldt voor de zwangere vrouw. Wanneer een zwangere vrouw vreest dat zij en/of het kind schade zal ondervinden of grote moeite en last zal ervaren als gevolg van het vasten, dan is het niet verplicht om te vasten. Wanneer een zwangere vrouw vreest dat zij en/of het kind ernstig letsel zou kunnen oplopen of zelfs dood zou gaan als gevolg van het vasten, dan is het ook in deze situatie verplicht om niet te vasten.

[65] *Met "ziekte" wordt bedoeld dat men nauwelijks of met grote moeite zou kunnen vasten. Maar wanneer men last heeft van een lichte hoofdpijn of een simpele verkoudheid, dan is het wel verplicht om te vasten.*

Tijdens en na de *Iftaar*

Het is gewenst om meteen te ontvasten wanneer de *Maghrib* met zekerheid is aangebroken. De *Maghrib* breekt aan wanneer de (ronding van de) zon helemaal is verdwenen achter de westelijke horizon.

Het is gewenst om eerst iets (lichts) te eten alvorens aan te vangen met het *Maghrib* gebed. Het is hierbij gewenst om eerst een oneven aantal dadels te eten en daarna een slokje water te nemen. Voordat men begint met eten zegt men een of meer van de volgende *Du'aa* (smeekbedes):

اَللَّهُمَّ لَكَ صُمْتُ وَعَلَى رِزْقِكَ أَفْطَرْتُ، فَتَقَبَّلْ مِنِّي، إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ.

الطبراني وابن السني بهذا اللفظ، وأما غيرهم فبدون زيادة فتقبل مني الخ.

"O Allah, voor U alleen heb ik gevast, en met het door uw geschonken levensonderhoud heb ik ontvast; aanvaard het dan van mij, voorwaar, U bent het die de Alhorende en Alwetende is."

At-Tabari, Ibn Sunni

ذَهَبَ الظَّمَأُ، وَابْتَلَّتِ الْعُرُوقُ، وَ ثَبَتَ الْأَجْرُ إِنْ شَاءَ اللهُ.

سنن أبي داود

"De dorst is verdwenen, de aderen zijn bevochtigd en –als Allah het wil- is de beloning binnen."

Aboe Dawoed

اَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَعَانَنِي فَصُمْتُ وَرَزَقَنِي فَأَفْطَرْتُ.

ابن السني

"Alle lof komt Allah alleen toe, Hij Die mij in staat heeft gesteld waardoor ik heb kunnen vasten en mij heeft voorzien van levensonderhoud waardoor ik heb kunnen ontvasten."

Ibn Sunni

Na het ontvasten dient men zo snel mogelijk het *Maghrib* gebed te verrichten. Na het *Maghrib* gebed dient men zich niet helemaal vol te eten, maar men dient gematigd te eten. Men dient een normale maaltijd te nuttigen zoals men die altijd eet, zonder al dat extra's. Hou continu in gedachten wat het werkelijke doel van de vasten is (zie hoofdstuk: 'inleiding').

Veel gestelde vragen

Is de dageraad (*Fadjr*) hetzelfde als zonsopkomst?

Nee, de dageraad gaat altijd vooraf aan zonsopkomst. Wanneer het eerste licht vanuit de oostelijke horizon zichtbaar begint te worden, is er sprake van het aanbreken van de dageraad. De zon staat dan 18 graden beneden de horizon.

Er is sprake van zonsopkomst wanneer de zon boven de oostelijke horizon verschijnt. In de zomer duurt de periode tussen de dageraad en zonsopkomst korter en in de winter langer.

Ik ben ná de *Fadjr* rein geworden van menstruatie. Moet ik nu de rest van de dag vasten?

Nee, wanneer een menstruerende vrouw na Fadjr rein wordt, dan hoeft ze deze dag niet te vasten. Wel dient de vrouw deze dag, en alle andere gemiste dagen, in te halen.

Ik ben net vóór de *Fadjr* rein geworden van menstruatie. Moet ik nu beginnen met vasten, ook al heb ik geen *Ghusl* (grote wassing) verricht?

Ja, wanneer een menstruerende vrouw rein wordt voordat de Fadjr aanbreekt, dan dient ze de intentie aan te nemen en te beginnen met vasten. Het maakt hierbij niet uit dat de vrouw geen Ghusl heeft verricht, omdat de Ghusl geen voorwaarde is voor de geldigheid van de vasten. Wel is de Ghusl een voorwaarde voor de geldigheid van het gebed.

Ik heb per ongeluk een slok water gedronken in de Ramadan. Is mijn vasten nu verbroken?

Ja, de vasten is verbroken omdat niet is voldaan aan het tweede verplichte onderdeel van de vasten, namelijk onthouding van al datgene wat de vasten verbreekt. Maar omdat dit niet met opzet is gebeurd, hoeft men enkel deze dag in te halen zonder daarbij Kaffaarah (boetedoening) te doen. Wel moet men gedurende de rest van de dag Imsaak doen (zich onthouden van zaken die de vasten verbreken).

Verbreekt een natte droom de vasten?

Een natte droom verbreekt de vasten niet.

Verbreekt nagels knippen de vasten?

Het knippen van de nagels verbreekt de vasten niet.

Verbreekt het scheren van lichaamshaar de vasten?

Het scheren van lichaamshaar verbreekt de vasten niet.

Mag ik olie in mijn haar gebruiken tijdens de vasten?

Het is toegestaan om olie te gebruiken in het haar tijdens de vasten.

Mag ik parfum gebruiken tijdens de vasten?

Het overdag gebruiken van parfum terwijl men vast is ongewenst, maar het vasten verbreekt hierdoor niet.

Ik ga in de Ramadan op reis en ik vertrek in de middag. Mag ik deze dag eten en na de Ramadan deze dag inhalen?

Nee, wanneer men op reis gaat en de Fadjr is al aangebroken, dan dient men die dag te vasten.

Dit is een misverstand dat vaak voorkomt onder reizigers. Wanneer men vóór de Fadjr nog geen reiziger is, dan dient men de intentie aan te nemen om te vasten. Wanneer men daarna overdag eet, dan wordt dit gezien als 'het met opzet eten tijdens de vasten'.

Een vriend van mij die bidt niet, maar hij vast wel in de maand Ramadan. Is zijn vasten nu geldig?

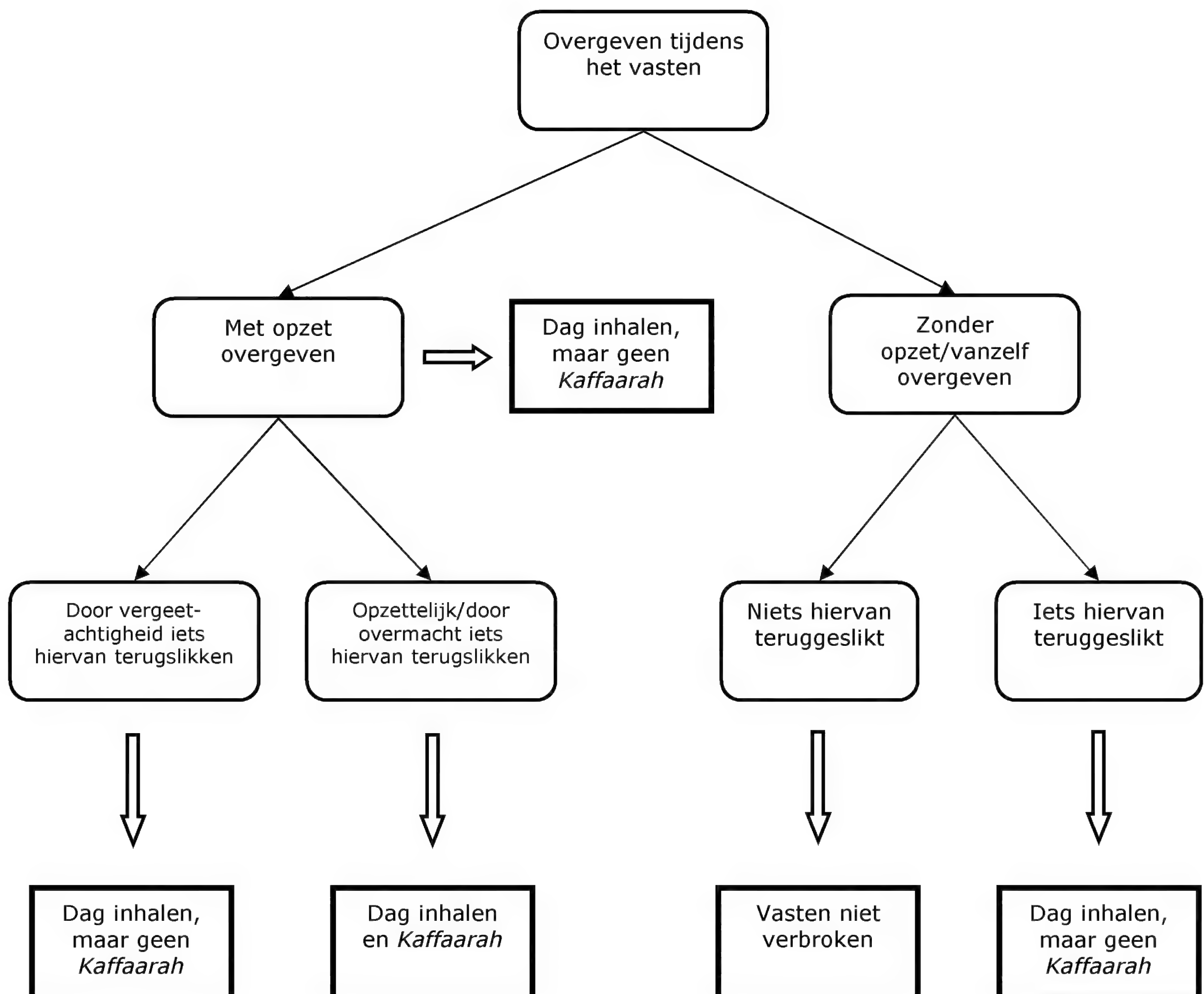
Ja, de vasten van een persoon die niet bidt is gewoon geldig (mits natuurlijk de voorschriften van de vasten in acht worden genomen). Het gebed is geen voorwaarde voor de geldigheid van de vasten. Wel is het verzaken en niet verrichten van het gebed een grote zonde. Deze persoon dient vergiffenis te vragen aan Allah de Verhevene en zo snel mogelijk te beginnen met het gebed.

Ik ben nu aan het vasten, maar ik weet uit ervaring dat mijn menstruatieperiode straks in de middag gaat beginnen. Mag ik nu alvast gaan eten of moet ik doorvasten tot mijn periode daadwerkelijk begint?

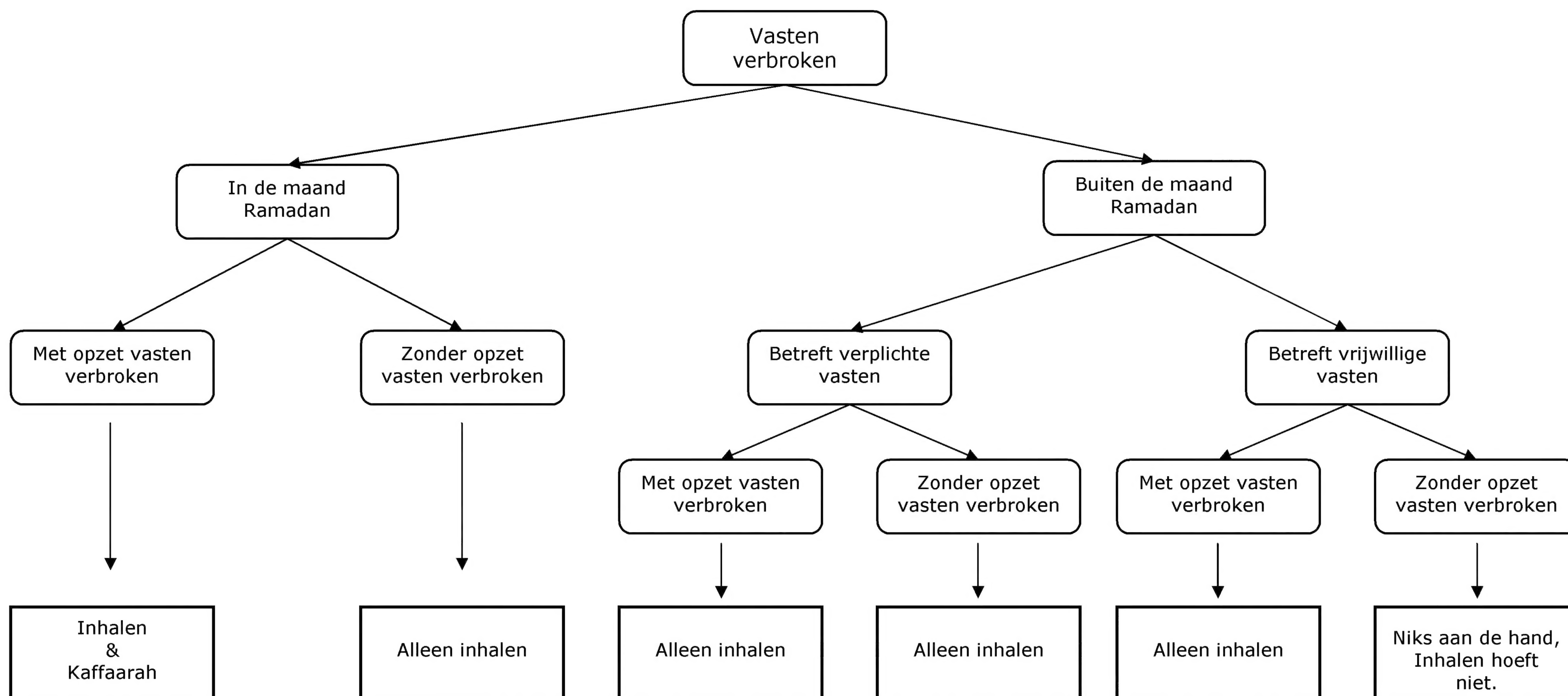
Een vrouw kan inderdaad uit ervaring ongeveer schatten wanneer haar menstruatieperiode zal beginnen. Ze mag echter niet eten of drinken zolang haar periode niet is begonnen. Doet ze dit wel, dan dient ze deze dag in te halen en tevens Kaffaarah te doen.

Bijlage 1 – Schema: overgeven

Bijlage 2 – Schema: gevolgen van het verbreken van de vasten

تم هذا الكتاب

والحمد لله رب العالمين

وصلى الله تعالى وسلم وبارك

على سيدنا ومولانا محمد وآله وصحبه أجمعين

Vasten in de heilige maand Ramadan is een van de vijf fundamenten van de Islam. Vanaf de dageraad tot zonsondergang laat de Moslim alles wat hij begeert aan fysieke en mentale zaken achter zich, om met volle toewijding het hart te vervullen met de gedachtenis aan Allah de Verhevene.

Dit boek legt de voorschriften van de vasten op een beknopte manier uit, gebaseerd op de Maliki Madhab.

www.stion.nl | info@stion.nl